

Ragn-Sells AS
Suur-Sõjamäe 50a
11415 Tallinn

Kliimaministeerium

24.11.2023

Lp Katrin Koppel

Riikliku olmejäätmete valdkonna üheks eesmärgiks on, et Eestis on olemas piisav ringlussevõtu võimekus ja seda toetav majanduslik ja seadusandlik raamistik, mis võimaldab täita 2025. ja 2030. a olmejäätmete ringlussevõtu ja toetada süsinikuneutraalse ühiskonnamudeli saavutamist.

Edastame Ragn-Sells AS ettepanekud jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsuse eelnõu osas dokumendile lisatud Lisa 1 ja Lisa 2.

Lugupidamisega,

Anne Jõesaar
Ragn-Sells AS
Kommertsjuht

Lisa 1. Jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise VTK eelnõu

Lisa 2. Ettevõtete KOJV alt väljatoomise lihtsustamine vastavalt Maakatastriseaduse § 18¹

Lisa 1. Jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsuse eelnõu

Peatükk	Väljavõtte dokumendist	Ragn-Sells'i ettepanekud ja kommentaarid
1.2 Sihtrühmad	<p>Jäätmehoolduse kvaliteet ja jäätmete ringlussevõtt mõjutavad suuremal ja vähemal määral kogu Eesti elanikkonda. Mõjutatud sihtrühmade hulka kuuluvad kõik jäätmetekitajad (kodumajapidamised, korteriühistud, ettevõtted, asutused), jäätmete veoga tegelevad ettevõtted, jäätmekäitlusettevõtted, kes tegelevad olmejäätmete kogumise ja käitlemisega, pakendiettevõtjad ja taaskasutusorganisatsioonid</p>	<p>Ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtetal jääb vabadus valida, kas ta on vabaturul või KOJV all. • Defineerida selgelt ettevõtete KOJV alt vabastuse põhimõtted • Hinnata jäätmekäitlusvaldkonna ja jäätmekäitlejate riske sihtrühmana. <p>Põhjendused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Eesti olmejäätmete kogumine ja käitlus peab toimuma kogu Eestis ühtsetel vabaturu tingimustel 2) ESG kestlikkuse aruandluse alusel peavad ettevõtted esitama andmeid ja aruandeid oma keskkonnamõju kohta, sealhulgas süsinikjalajälg, energiatarbimine, jäätmeahaldus. KOJV hallatavad teenused ei kata ära ettevõtete vajadusi. KOV-põhine haldamine loob liigset administratiivkeerukust. 3) Üleriigiliselt tegutsevad ettevõtted ja suurettevõtted on huvitatud ühest teenusepakkujast (klienditeenindus, teenuse osutamise sageduse ja mahutite vajadus, aruandlus, arveldamine jne). KOJV tekitab ettevõtetele lisa administreerimiskohustusi, kuna tekib mitu teenusepakkujat. 4) Ettevõtted optimeerivad kulusid üleriigiliselt ühelt teenusepakkujalt teenuse ostmisega, kuid KOVid organiseerivad erinevate jäätmeliikide kogumist vastavalt nende parimale teadmisele. 5) Liigiti kogumine on jälgitav läbi digitaalse jäätmearuandluse <p>Ettepanek: Ettevõtete KOJV alt väljatoomise lihtsustamine vastavalt Maakatastriseaduse § 18¹ (Lisa 2)</p>
4.1.1 Omavalitsustele sihtarvu kehtestamine	<p>Konkreetne käitluskoht peaks olema suuteline ütleva, kui palju tema keskmiselt võttis kindlas ajavahemikus ringlusesse konkreetset jäätmeliiki ning esitama need andmed KOVidele, kes talle jäätmeid on üle andnud. Näiteks saavad nii X vald kui ka Y vald info, et ringlusesse jõudis 56,5% jäätmetest.</p> <p>Erinevatele jäätmeliikidele võib hankida erineva käitluskoha</p> <p>Arvestades kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigust ei ole kavas välja töötada üleriigilisi käitlusteenuse ja veohanke tehniliste tingimuste kohustuslikke standardseid lahendusi. Küll aga peavad kohalikud</p>	<p>Aruandlus KOV tasemel pole tõhusalt teostatav (eriti biojätmed):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kui üks sihtkoht on hankevõitjaks paljudele KOV'idele, siis ei saa eraldada KOV koormaid st keskmine käitluse ringlusprotsent tuleb kõikidele KOV'idele sama. Ka ümberlaadimise jaamad mõjutavad tulemust – koormad segunevad. 2) Kui samasse käitluskohta tulevad ka ettevõtete vabaturu jäätmed, siis mõjutab ka see käitluskoha keskmist ringlusprotsenti. See omakorda mõjutab KOV ringluse tulemust, mis ei ole korrektne. <p>Ettepanek: Standardiseerida käitlusteenuse hanketingimused. Korraldada kõikidele jäätmeliikidele eraldi käitlushange. Tagab ligipääsu erinevatele jäätmekäitlejatele, võimaldab käitlusteenust efektiivistada.</p>

	omavalitsused jäätmehooldust korraldades saavutama jäätmeseaduses sätestatud eesmärgid.	
	KOV koostöö võib seisneda ka ühiste käitlusrajatiste rajamises , kui eraettevõtted pole vajalikke käitluskohti rajanud (sh, sortimisjaamad, biojätmete käitlusrajatised jm), kuid need on jäätmealaste eesmärkide saavutamiseks vajalikud.	Ettepanek: Selleks, et kaasaegsed tehnoloogiad saaks turule tulla peab olema turg piiranguteta ja toimima konkurentsi alusel. Mitte toetada KOV'e käitlusrajatiste rajamisel va juhul kui ettevõtted pole valmis rajama.
	Korraldatud jäätmeveo teenuse kaalupõhine hinnastamine	Ettepanek: standardiseerida mahutid ja veokite kaalusüsteemid, luua eeldused kaalupõhiseks kogumiseks ja eraldada tarbijale veotasu ja kaalumistasu Mahutite standardiseerimine (üheliigilised mahutid sh väljatatud kilekotid, kuna ei vasta lubatud kaalu statistilise eksimumääradele). Tasus peab olema eraldatud: veotasu ja kaalumistasu ehk jäätmete käitlustasu. Samas tuleb aru saada, et jäätmete kaalumise ei taga ringlusprotsendi suurenemist.
4.1.2 Omavalitsuse jäätmehoolduse rahastamiseks täiendava võimaluse loomine	Omavalitsus kehtestab jäätmevaldajatele KOV jäätmetasu, mis katab KOVi korraldatavate teenuste osutamise ehk jäätmehoolduse kulu.	Ettepanek:
	Tasu läbipaistvuse saavutamiseks on oluline kindlalt fikseerida, mida konkreetse KOVi jäätmetasu sisse arvestatakse ja milliseid kulutusi selle eest tehakse. Tasu kogumise ja kasutamise andmed tuleb regulaarselt avalikustada ja hoida need andmed kättesaadavana KOVi veebilehel.	<ul style="list-style-type: none"> Täpsustada, kuidas kujuneb jäätmetasu, mida KOV-del on õigus küsima hakata. Kas KOV-dele kehtivad siin võrdsed alused ja see saab olla ainult kulupõhine. Kes seda kontrollib, et see oleks õiglane. See ei tundu kuuluvat justkui kellegi vastutusvaldkonda. Tasu läbipaistvuse tagamiseks kinnitab konkurentsiamet jäätmetasu suuruse. Jäätmetasu küsimiseks ja arveldamiseks peab olema KOV'il korrektne andmestik, selge andmestruktuur ja standardiseeritud arvestuspõhimõtted. Tuleb koostada näidiskalkulatsioon.
	Jäätmetasu sees on edaspidi nii vajalikud kogumisevahendid, veoteenus kui ka pakendijätmete kogumine, seega enam ei ole vaja sõlmida lepinguid, tasuda arveid erinevatele jäätmeteenuste pakkujatele.	Ettepanek: jäätmevaldajal on õigus soetada ise standardile vastavaid jäätmekonteinereid
4.2.1 Pakendijätmete tekkekohalt kogumine	Samas ühildatakse paberi- ja kartongijätmete kogumine vanapaberi kogumisega.	Ettepanek: kuna suurema koguse kogumassist moodustavad pakendid, siis vanapaberi edasise käitluse korraldavad pakendite TKO'd tagades kehtestatud taaskasutuse sihtarvude täitmise.
	Arvestades, et paber- ja kartongpakendid kuuluvad laiendatud tootjavastutuse alla, tuleb tagada, et jäätmevaldajad tasuvad vaid vanapaberi kogumise ja käitlemise kulu , kuna pakendite kogumise ja käitlemise kulu peavad kandma pakendiettevõtjad. Seda on võimalik tagada kliiringusüsteemi kaudu .	Ettepanek: kuna TKO'd korraldavad koos paberpakendiga ka vanapaberi edasise väljaveo ja käitluse ning kannavad kulud, siis eraldi kogumise kulude kliiringut KOV'idega paberpakenditel ei teostata. Eraldi kogumisekulude sissenõudmist TKO'delt ei toimu.
4.2.2 Müügipakendite sihtmäär kehtestamine	Selleks, et tõhustada müügipakenditest tekkinud pakendijätmete kokku kogumist ja ringlussevõttu tuleks kehtestada müügipakenditele eraldi kogumise või ringlussevõtu sihtmäär	Ettepanek: kohustuslik tekkekohal kogumine tagab piisava müügipakendi tagasi kogumise ja eraldi reguleerimist ei vaja.

4.3.1 Saastetasu tõus jäätmete kõrvaldamisel	Selleks, et ringlussevõtt kujuneks majanduslikult eelistatumaks käitlusviisiks, tuleks ladestutasu tõsta kolmekordseks ehk 90 eurot tonni.	Ettepanek: Kui KOJV'is on rakendatud tekkekohal liigiti kogumine, siis ei peaks kõrgemat saastetasu rakendama ja lubada ladestada (20030101 – jääkjäätmel kogutakse eraldi sortimata 200301 jäätmetest). Motiveerib KOV'e veelgi rohkem liigiti kogumisele. Tööstusettevõtetele tuleb kehtestada oma jäätmekood segajäätmetele, mis ei ole olmejäätmete nimistu all. Tähelepanek: palume kontrollida saastetasu ja ladestustasu mõisteid läbivalt kogu tekstis
---	--	---

Lisa 2. Ettevõtete KOJV alt väljatoomise lihtsustamine vastavalt Maakatastriseaduse § 18¹

Arendatav uus jäätmearuandluse süsteem võimaldab digitaalses andmevoos jälgida kõiki jäätmevooge sh katastrite andmeid. Teeme ettepaneku katastriüksuse sihtotstarbe alusel vabastada KOJV alt ettevõtted alljärgnevalt:

(2) Ärimaa on ärilisel eesmärgil kasutatav maa. Ärimaa on äri-, büroo- või teenindusotstarbeliste ehitiste alune ja neid ehitisi teenindav maa, sealhulgas:

- 1) jaekaubandusehitiste maa;
- 2) hulgikaubandusehitiste maa;
- 3) toitlustusehitiste maa;
- 4) teenindusehitiste maa;
- 5) majutusehitiste maa;
- 6) reisijate teenindamisega seotud transpordiehitiste, sealhulgas lennu-, raudtee- ja bussijaama ning sadamaehitiste maa;
- 7) büroo- või administratiivehitiste maa;
- 8) ärieesmärgil kasutatavate parkimisehitiste, sealhulgas parklate maa;
- 9) sideehitiste maa, sealhulgas telekommunikatsioonirajatiste maa;
- 10) ärieesmärgil kasutatavate meelelahutus-, haridus-, teadus-, tervishoiu-, puhke- või spordiehitiste maa;
- 11) muu äriotstarbel kasutatav maa.

(3) Tootmismaa on tootmiseesmärgil kasutatav maa. Tootmismaa on tootmis- ja tööstusehitiste alune ja neid ehitisi teenindav maa, sealhulgas:

- 1) põllu-, metsa-, jahi- ja kalamajandusehitiste maa;
- 2) sadamaehitiste maa, välja arvatud reisijate teenindamisega seotud ehitiste maa;
- 3) toodangu ladustamiseks ja transportimiseks vajalike ehitiste maa;
- 4) tehnorajatiste maa, mis moodustab iseseisva katastriüksuse, sealhulgas kütte-, vee-, gaasi- ja elektrivarustusega seotud ehitiste maa;
- 5) jäätmekäitlusehitiste alune maa, välja arvatud jäätmeoidla maa;
- 6) muu tootmisotstarbel kasutatav maa.

(5) Transpordimaa on liiklemiseks ja transpordiks kasutatav maa koos ohutuse tagamiseks ja selle maa korrashoiuks vajalike ehitiste aluse ning neid ehitisi teenindava maaga, sealhulgas:

- 1) teemaa;
- 2) äriotstarbeta, avalikult kasutatavate parkimisehitiste, sealhulgas parklate maa;
- 3) raudteemaa;
- 4) lennuliiklusmaa;
- 5) navigatsiooniseadmete maa;
- 6) kõistee, trammitee ja nendega ehitus- või toimimisviisi poolest sarnase tee ning muu raudteest erineva ehitusega rööbastee alune maa.

(6) Jäätmeoidla maa on tootmis- ja olmejäätmete ladestamisehitiste, sealhulgas prügilaa maa ning reovee puhastusrajatiste alune ja neid teenindav maa.

(7) Riigikaitsemaa on riigikaitse, piirivalve ja päästeteenistuse otstarbel kasutatav maa, sealhulgas:

- 1) piiriületuspunkti-, tollipunkti-, riigikaitse-, kinnipidamiskoha-, päästeteenistuse- ja korrakaitsehitiste maa;
- 2) sisekaitse- ja kaitsevæerajatiste maa;
- 3) harjutusväljaku maa.

(9) Maatulundusmaa on põllumajandussaaduste tootmiseks või metsakasvatuseks kasutatav maa ja maa, millel on põllu- või metsamajanduslik potentsiaal.

(10) Mäetööstusmaa on maavara, välja arvatud turba kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatav maa, sealhulgas:

- 1) mäeeraldis ja seda teenindav maa;

2) mäeeraldise ja seda teenindava maa piiridesse jäävate ehitiste, sealhulgas tootmishoonete, teede ja raudteede maa.

(11) Turbatööstusmaa on turba kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatav maa, sealhulgas:

- 1) mäeeraldis ja seda teenindav maa koos kuivendussüsteemidega;
- 2) tuleohutusnõuetest tulenevate tulekaitseribade ja tuulekaitsevööndite maa;
- 3) mäeeraldise ja seda teenindava maa piiridesse jäävate ehitiste, sealhulgas teede ja raudteede maa.